

Zápis

z jednání Pracovní skupiny pro řešení situace německých (a dalších) hrobů na hřbitovech v České republice (PSF)

dne 29. září 2016 od 10:00 hod., Úřad vlády (Vladislavova 4, jednací místnost v přízemí)

Přítomni: Stanislav Děd, Miloslava Sobková, Hana Vyhnisková, Roman Bláha, Milan Mičo

Omluveni: Jan Břečka, Martin Dzingel, Alexej N. Kelin, Ondřej Kolář, Tomáš Kraus, Jan Kreuter

Sekretariát Rady: Milan Pospíšil, Renata Weinerová

Program:

1. Informace o terénním výjezdu na Chomutovsko
2. Obecná debata k péči o německé hroby na českých hřbitovech
3. Příprava podkladů pro ministra

Ad 1. Informace o terénním výjezdu na Chomutovsko

Dne 29. srpna 2016 podnikla část pracovní skupiny terénní šetření na Chomutovsku, při kterém byl výběr lokalit proveden na základě podnětu německé menšiny. Skupina vždy jednala se starostou/starostkou příslušné obce a poté navštívila místní hřbitov. Šlo o obce: Veliká Ves, Chomutov, Výsluní, Údlice a Strupčice. Z výjezdu byl pořízen zápis, jenž byl rozeslán všem členům PSF.

Ad 2. Obecná debata k péči o německé hroby na českých hřbitovech

M. Pospíšil přednesl, že úkolem PSF není vyřešit situaci pohřebišť a hřbitovů v ČR, to je kompetence resortu pro místní rozvoj, nýbrž věcně a realisticky reagovat na podnět německé menšiny.

V následné diskusi S. Děd a R. Bláha konstatovali, že během šetření bylo možné v některých případech pozorovat devastaci německých hrobů v „přímém přenosu“. Nešlo o úmyslné ničení hrobů, ale o úpravy a opravy hřbitovní zdi na základě dotačního titulu MZe ČR 16 A, *Údržba a obnova stávajících kulturních prvků venkovské krajiny*, při kterém byly mnohé hřbitovní náhrobky z nevědomosti zničeny.

S. Děd se vyslovil pro vydání urychleného podnětu k zastavení úmyslné i neúmyslné devastace hrobů – jde o záchranu společného česko-německého kulturního dědictví. Jako řešení pro zastavení devastace navrhl platbu hřbitovních poplatků za německé hroby ze státních peněz, což by zabránilo prodávání hřbitovních míst z důvodu neplacení poplatků (což způsobila neprodyšně uzavřená česko-německá hranice do roku 1989). Nejde o vysoké výdaje, v Chomutově se platí za 1 hrob na dobu 10 let 770,- Kč, za dvojhrob 1200,- Kč. Z šetření na Chomutovsku dále vyplynulo, že zastupitelstva obcí a stejně tak hřbitovní správa nemají ponětí o existenci Česko-německé smlouvy o dobrém sousedství z roku 1992, ve které se český stát zavazuje k úctě a ochraně německých hrobů. S. Děd proto navrhl osvětu zaměřenou na závazky vyplývající z Česko-německé smlouvy, která by mohla proběhnout prostřednictvím článků v časopisech ministerstva vnitra (Věstník obcí apod.).

M. Sobková přislíbila možnost rozeslání osvětového článku prostřednictvím informačního servisu, který Svaz měst a obcí poskytuje všem obcím. Poskytla dále ústní komentář k materiálům s předstihem rozeslaných k jednání PSF. Upozornila na fakt, že obce pouze provozují hřbitovy, ale nemusí být jejich vlastníky. Existují také případy, kdy majitelem hřbitova je církev, ale hřbitov je spravován obcí. Žadatelem o dotační titul by neměly být pouze obce, ale také spolky. Pokud nájemce hrobu po dobu 10 let neplatí poplatek za jeho užívání, tak se náhrobek stává majetkem státu. Orámování hrobu se ve stejném případě stává majetkem obce. Cena za hrobové místo byla doposud určována ceníkem ministerstva financí, nyní byl předložen návrh, aby ji určovaly obce.

M. Pospíšil zmínil další možnosti ochrany vybraných hrobů, která je obsažena ve vzorovém Řádu pohřebiště vypracovaném ministerstvem pro místní rozvoj a již použitá v některých konkrétních dokumentech (např. v Horním Slavkově). Jedná se o tzv. cenné hroby (podle místního řádu pohřebiště) a tzv. adopci hrobů (hrob mohou adoptovat jednotlivci i organizace).

Ad 3. Příprava podkladů pro ministra

M. Pospíšil představil návrh osnovy podkladů pro jednání Rady (Situace německých hrobů na českých hřbitovech v pohraničí). Výchozím bodem by mělo být v preambuli citované znění Česko-německé smlouvy z roku 1992. Dále by podklad měl obsahovat vysvětlení základních pojmů. M. Mičo přislíbil do konce příštího týdne zaslání terminologického slovníčku pojmů vztahujících se k problematice pohřebnictví. Rada by na svém jednání dne 27. října t.r. měla přijmout usnesení pověřující svého předsedu oslovit dopisem ministryni pro místní rozvoj. Dopis bude doporučením, aby ministerstvo přijalo v souvislosti s novelou zákona o pohřebnictví opatření, jež bude znamenat finanční dotaci ze státního rozpočtu ve věci německých hrobů. Přílohou dopisu bude dokument Situace německých hrobů na českých hřbitovech v pohraničí a pilotní dokumentace hřbitovů na Chomutovsku. Tyto dokumenty projedná PSF na svém příštím jednání.

M. Pospíšil navrhl další terénní šetření v měsíci listopadu v oblasti Domažlicka. K tomu bude zapotřebí připravit výběr lokalit a dohodnout schůzky s příslušnými starosty (sekretariát ve spolupráci s R. Bláhou a předsedou PSF M. Dzingelem).

Příští jednání PSF se uskuteční ve středu 26. října 2016 od 10:00 hod. v zasedací místnosti v suterénu budovy Úřadu vlády Vladislavova 4.

za předsedu Mgr. Martina Dzingela RNDr. Milan Pospíšil, v.r.

Zpracovali R. Weinerová a M. Pospíšil